

VEČERNIK

POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 32

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POSTNI CEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, petek 9. februarja 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Za skupno varnost vsega jugovzhoda

**Balkanske države so ena družina — Turčija bo branila svoje meje na mejah zaveznikov
Pomembna izjava grškega ministrskega predsednika - Besarabija ni samo romunska zadeva**

CARIGRAD, 9. februarja. Exchange Telegraph. V razgovoru s časnikarji je izjavil zunanji minister Saradžoglu pred svojim odhodom v Ankaru, da se bodo spori med balkanskimi državami reševali odslej tako, kakor med člani iste družine. V tej zvezi je karakteristično tudi pisanje turških listov, ki zatrjujejo v svojih uvodnikih, da bo Turčija v primeru nevarnosti prožila vojaško pomoč vsaki svoji balkanski zaveznici. Poslanec Husein Kajd Jalcin piše v dnevniku »Jenni Sabah«, da bo Turčija takoj poslala svoje čete na pomoč Romuniji, ako bi bila napadena, a tudi ostalim balkanskim državam. Vsak napad na ta del bi pomenil tudi napad na Turčijo, ki zato ne bi mogla čakati, da prodre sovražnik na evropsko turško mejo pri Drinopolju. Turški listi napovedujejo dalje tudi verjetnost skorajšnjega obiska jugoslovanskega ministrskega predsednika Cvetkovića v Ankari. Ta obisk bi v Turčiji iskreno pozdravili, zlasti sedaj, ko prevzame z današnjim dnem Turčija vodstvo v Balkanski zvezi.

IZJAVA METAXASA

ATENE, 9. febr. AA. Grški ministrski predsednik in zunanji minister Metaxas je na potovanju iz Beograda v Atene govoril na banketu mestne občine v Solunu in dejal med drugim: Preživljamo težke čase in bili so trenutki, ko nam je grozilo vmešanje v vojno. Toda rešil nas je sklep, da hočemo živeti v miru. Ne morem pa zagotoviti, da bomo lahko do konca izbegnili vojni, toda s svoje strani bom storil vse, da se nam to posreči. Pa tudi če se nam to ne posreči, bomo spoštovani od vseh, ker cenimo sami sebe,

ker ako bi morali ostati izven vojne brez vsega, kar potrebujemo, potem je bolje, da ne ostanemo. Doslej nas je Bog čuval, ker smo se izkazali vredne njegove pomoči. Naše delo v Beogradu je bilo kronano z uspehom, ker predstavljajo vse naše po narodnosti različne države vendarle geografsko in gospodarsko celoto. Balkanske države imajo tudi skupno zgodovino in skupno civilizacijo. Naše vezi so postale v Beogradu še krepkejšje. Mi s svoje strani nočemo nikomur zla in puščamo odprta vrata tudi za vse, ki tega še niso storili, da se nam pridružijo. Ka-

kor smo odločeni braniti svoj mir, smo pa tudi vedno pripravljeni terjati spoštovanje našega obstoja in narodne neodvisnosti.

METAXAS

ITALIJA ZA VARNOST ROMUNIJE
RIM, 9. febr. Ass. Press. Italijanski listi

se zavzemajo za zagotovitev stvarne pomoči Romuniji v primeru napada s strani Sovjetske zveze. Besarabija je strateško najvažnejša pokrajina Romunije in vsega evropskega jugovzhoda, zato besarabsko vprašanje ne zanima samo Romunijo, ampak vso Evropo.

ODMEV V NEMCIJI

BERLIN, 9. febr. Ass. Ugodno ozračje, ki je vladalo v odnosih med Nemčijo in Bolgarijo, se zdi, polagoma izginja. Nemci zasledujejo z velikim nezaupanjem razvoj dogodkov v Soliji po obisku turškega zunanjega ministra Saradžogla. V Berlinu menijo, da deluje Saradžoglu v interesu nasprotnikov Nemčije in Sovjetske zveze, t. j. v interesu obeh zahodnih velesil. Zanimivo je tudi, da se v Berlinu govori o ustvarjanju črnomoškega bloka, ki naj bi bil naperjen izrecno proti Nemčiji in Sovjetski zvezi. Zaradi tega vlada v Berlinu zaskrbljenost. O akciji francoskega generala Weyganda na Bližnjem vzhodu pa trdijo v Berlinu, da je v glavnem demonstrativnega značaja, in jo je treba pozorno zasledovati.

Sovjetski vpadniki viženi iz Mannerheimove črte

Vdor v prvo linijo utrdbenega pasu je bil le trenuten — Priprave za nov, še srditejši sovjetski napad — Finci so pleme nadljudi

LONDON, 9. februarja. Reuter. Po vesteh s finskega bojišča se Finci, ki so dobili znatna pojačanja, krepko upirajo napadom sovjetskih čet. Te skušajo z največjimi napori prebiti Mannerheimovo črto, ki pa se trdno drži, kljub kopičenju vedno novih sovjetskih čet in dovažanju vojnega materiala. Po vesteh, ki so iz Helsinkov prišle v Stockholm, se je sovjetskim četam včeraj posrečilo za trenutek prebiti se skozi prvo finsko obrambno črto, toda po nekaj minutah v boju prsa ob prsa, so jih Finci vrgli nazaj. Sovražnikove izgube v torek in sredo cenijo na 3 do 4 tisoč mož. Po neki Reuterjevi vesti iz Bruslja je belgijski general Badoux, ki je sodeloval pri graditvi Mannerheimove črte, odstopil in je odpotoval na Finsko.

ŠE VEDNO USPEŠEN ODPOR

STOCKHOLM, 9. febr. Havas. V oblasti Summe so sovjetske čete brez uspeha napadle finske postojanke. Pritisk na Mannerheimovo črto je brez presledka še vedno močan. Sovjetske čete so dobile nova pojačanja in sodijo, da bodo v kratkem posegle štiri divizije v boje. Ofenziva, ki se je začela včeraj, ni bilo tako močna, kakor napadi prejšnjih dni. Sovjetske čete so imele izdatno pomoč v artileriji, letalstvu in tankih. Treba je bilo dolgotrajnih naporov, da so Finci odbili napade. Sovjetske čete so udrle v Mannerheimovo črto, toda ta je tako povezana med seboj, da se znajde sovražnik tudi potem, ko je že med njenimi utrdbami, v zelo težkem položaju. Zato so sovražne čete ostale na zavzetih postojankah le malo časa.

SOVJETSKO POROČILO

MOSKVA, 9. febr. TASS. Včeraj je bilo na večih krajih fronte zelo živahno. Sovjetski pehotni napadalni oddelki so neprestano napadali utrjene finske postojanke pri Hotinenu v sektorju Summe in zavzeli osem artilerijskih postojank. V delu fronte med Ladoškim jezerom in Suvantorjarvi so sovjetske čete osvojile pet betoniranih finskih utrd. Sovražnik je

izgubil v obeh primerih mnogo vojakov. Sovjetska letala so ves dan bombardirala vojaške objekte.

BEKERJEVA IZJAVA

LONDON, 9. febr. Havas. Noel Beker, ki je z ostali člani angleške delavske stranke bival 10 dni na Finskem, je izjavil ob vrnitvi v London: »Finci so rasa nadljudi. Videl sem na fronti štiri njihove armade. Doslej nisem ničesar opazil, kar bi moglo premagati Fince, toda treba jim je pomagati. Izven finskih mej ne vodijo računa o tem, ali bodo mogli Finci dolgo zdržati proti strahovito nadmočnemu nasprotniku. Kadar ste pa na Finskem, dobite vse drugačen vtis. Finci

so sijajni ljudje, ki nudijo napadalcu edinstven in močan odpor. Samo po sebi je razumljivo, da jim je potrebno orožje za boj proti napadom iz zraka.«

ANGLEŠKI PROSTOVOLJCI

AMSTERDAM, 9. feb. DNB. »Daily Herald« izve, da se bodo v prihodnjih dneh vkrcali angleški prostovoljci za Finsko. Oni, ki pripadajo letnikom, katere bo Velika Britanija letos vpoklicala, ne bodo smeli med prostovoljce. Na stotine drugih se je pa javilo za obrambo finske. Prevoz bo organiziralo finsko poštaništvo. Angleška vlada nima pri organizaciji posla; prostovoljci bodo potovali na svoje stroške ali s podporo finske vlade.

Italiji je potrebno večje ozemlje

RIM, 9. februarja. Ass. Press. Po uradnih podatkih ima Italija sedaj 44.530.000 prebivalcev (brez kolonij), dočim jih je imela ob prvem popisu leta 1871. samo 26.801.000. Tako je v teh 69 letih porasla za 18 milijonov duš. Italijanski listi razpravljajo obširno o tem porastu in pri tem naglašajo, da ni bilo večanje italijanskega ozemlja v zvezi s prirastkom prebivalstva. V vsem tem času je dobila Italija samo Primorsko in Južno Tirolsko s poldrugim milijonom prebivalcev. Tudi to dokazuje, da je prirastek naraven. Ako pa se bo prebivalstvo Italije dalje tako množilo, bo imela l. 1980. že 66 milijonov prebivalcev. Italija zavzema že sedaj po številu prebi-

valstva tretje mesto v Evropi, ako ne računamo Sovjetske zveze. S tem pa je ustvarjen tak položaj, da živi na kvadratnem kilometru že po 143 ljudi. Ako pa upoštevamo neplodnost mnogih pokrajin, sledi iz tega, da je Italija najbolj gosto naseljena država v Evropi. Fašistična Italija se je doslej trudila za ustvaritev ravnotežja, toda v bodoče bo to prizadevanje vedno težje. Zaradi tega pravi Gayda v »Giornale d'Italia«, je potrebna Italiji ekspanzija. Italija ne sme zmanjšati števila porodov, ampak mora nasprotno povečati svoje ozemlje, na katerem bodo novi Italijani lahko našli svojo eksistenco.

Japonci za sporazum s Čangkajškom

LONDON, 9. febr. Exchange Electr. Japonski ministrski predsednik Jonaj je izjavil, da je japonska vlada pripravljena sprejeti v novo osrednjo kitajsko vlado tudi člane sedanje narodne vlade v Čungkingu, da, celo tudi samega Čangkajška. Iz tega bi se dalo sklepati, da bi Japonska rada na kakršen koli način likvidirala

svojo vojno proti Kitajcem, ki se vleče sedaj že v tretje leto, a še vedno ni nobenih izglede, da bi se v doglednem času končala tako, kakor to žele Japonci. ČUNGKING, 9. febr. Havas. V severno-zahodnem delu Kitajske se kitajske čete krepko upirajo japonski ofenzivi v oblasti Suijana. V Kvantungu na južnem Ki-

tajskem so kitajske čete udrle v mesto Samjusi, 40 km od Kantona. Kitajci se uspešno bore tudi na srednjem Kitajskem, v pokrajini Kvangsi.

Zopet nova žrtev mine

LONDON, 9. febr. Reuter. Francoski parnik »Marie Doun« z nosilnostjo 2956 ton, se je potopil v Severnem morju. Neka holandska ladja je rešila 29 senegalskih mornarjev in jih kasneje izročila angleškemu parniku. En član posadke je zaradi poškodb umrl. Posadko so izkrcali v neki luci na vzhodni obali Anglije, težko ranjenega Senegalca so prepeljali v bolnišnico. Preden so naleteli na mino, so opazili v zraku nemško letalo, ki jih pa ni napadlo.

ŠVEDSKA OBRAMBA NEVTRALNOSTI

STOCKHOLM, 9. febr. Reuter. Švedski zunanji minister Gunther je o razmerjih med vojskujočimi se državami in nevtralnimi državami izjavil, da tolmačijo Velika Britanija, Francija in Nemčija nevtralnost na različne načine. Švedska, je dejal, ne sme dopustiti, da bi jo kdo motil v njenem stremljenju, obvarovati nevtralnost, niti ne sme ona kreniti s te politične črte, ki počiva na absolutni nevtralnosti, pa naj se proti njej pojavljajo bodisi grožnje, bodisi obljube. Minister je dodal: Mi moramo biti pripravljeni, da branimo svojo nevtralnost, čeprav tudi z vojnimi sredstvi. To pomeni za deželo, ki je v tako kočljivem položaju, kot je danes naša, braniti neprestano svojo nevtralnost v neprestanem stanju pripravljenosti.

SEJA ITALIJANSKEGA VRHOVNEGA OBRAMBNEGA SVETA

RIM, 9. febr. Stefani. Italijanski vrhovni obrambni svet se je sešel včeraj pod Mussolinijevim predsedstvom k zasedanju, ki se bo danes popoldne ob 16. uri nadaljevalo.

NAGGYAROVE KONFERENCE V CARIGRADU

CARIGRAD, 9. febr. Stefani. Francoski moskovski veleposlanik Naggyar je pred svojim nadaljevanjem poti v Pariz konferiral v Carigradu s francoskim poslanikom v Ankari in s turškim zunanjim ministrom Saradžoglom.

Maribor, 9. februarja.

V minulih dneh je prišla v svetovno časopisje znova vest, da se med indijski nacionalisti in predstavnikom Velike Britanije, podkraljem Indije, vodijo posvetovanja za končno zadovoljitev ljudskih teženj po avtonomiji obsežne kolonialne posesti. Nemiri v Vaziristanu, pa ponovni zaključki, da se utesne evropski požar v primeru spopada med Veliko Britanijo in sovjetsko Rusijo raztegniti celo na meje Indije, so našli odmeva tudi v angleškem parlamentu. Oficialno je bila priznana nujnost, da se v teh resnih trenutkih obstoja svetovnega imperija zadovolji željam indijskega naroda.

Anglija je leta 1858. razpustila društvo East India Company, ki je tedaj upravljalo nad Indijo ter prenesla oblast na krono, odnosno londonsko vlado. Od takrat obstaja v angleškem kabinetu ministrstvo za Indijo, deželo pa upravlja kraljev namestnik, podkralj, ki mu stoje ob strani angleške civilne in vojaške osebnosti. Leta 1877. se je proglasila kraljica Viktorija za cesarico Indije, indijski poglavarijo so priznali britskega vladarja za svojega suverena.

Indija je upravno razdeljena na 259 distriktov. Na čelu vsakega stoji collector, ki nadzira pobiranje davkov, pazi da se spoštuje zakon in sodni sklepi. V poddistriktih upravljajo navadno šolani domačini. Več distriktov skupaj tvorijo provinco, ki ji načeluje komisar. Takšnih provinc ali divizij je 53. Večja mesta imajo samoupravne občinske svete, katerih člani so deloma imenovani od vlade, deloma pa voljeni. Mesti Madras in Bombay imata svojega guvernerja, ostali del Indije pa uživa široko samoupravo pod protektoratom Anglije. Poedine pokrajine in plemena se upravljajo povsem samostojno in imajo svojega narodnega vladarja, ki sicer nima pravice napovedati vojne, sklepati miru ali pa držati svojih reprezentantov pri drugih vladarjih. Tem knezom je dodeljen višji uradnik angleške vlade, ki nadzira predvsem trgovino in promet ter vzgojo mladine.

Na čelu provincijskim in domačinskim vladam stoji podkralj kot reprezentant angleškega kralja, ki se imenuje vsakih pet let. To mesto je vezano z veliko odgovornostjo, kajti indijski podkralj odgovarja pred vso angleško javnostjo in vlado za upravo v koloniji. Biti mora dober poznavalec domačih prilik, plemenskih in verskih običajev ljudstva, predvsem pa več in taktično naobražen administrator.

Njegov sedež je v Kalkuti, v upravi mu pomaga poseben svet. Izven konzultativnega sveta obstaja še neka vrsta parlamenta, tako zvani legislativni svet, ki šteje 60 članov in ima pravico sklepanja zakonov, proračunov in ostalih zadev, tičočih se interesov Indije. Od leta 1909., ko je bil stvorjen Indian Council Act, volijo člani tega sveta narod.

Vrhovni nadzor nad podkraljem in vso upravo v Indiji vrši tako zvani Indian Office s svojim Indian Councilom in ministrom za Indijo. Ta svet se sestaja vsak teden, tvorijo ga po večini osebe z dolgoletno prakso v upravnih službi Indije.

Način, kako se upravlja Indija, je prehodno stanje med avtokratskim in demokratskim režimom. Angleška administracija, ki je v vsakem pogledu na višini in najboljše na svetu, se je izkazala, kljub velikim plemenskim in verskim težkočam, tudi v Indiji. Ne smemo pozabiti, kako težko je voditi ljudstva, ki so si med seboj tako nasprotna, kakor brahmani in muslimani v Indiji. Čim bi se spretna angleška uprava umaknila, bi izbruhnili v Indiji nemiri s prelivanjem krvi. Bogata zemlja bi, brez ozira na grabežljive prste, ki segajo po njej, postala žrtev usode, kakršno preživlja kitajski narod.

Marsikaj se lahko očita Angliji in ni dvoma, da je indijski narod v prejšnjih desetletjih mnogo pretrpel zaradi nje, toda priznati moramo, česar ne prikrivajo niti indijski nacionalisti, da so Angleži dvignili bogato, pa zapuščeno in divjo deželo k civilizaciji in kulturi; gradeč ceste, železnice, šole, pospešujoč trgovino in industrijo. Prav tej civilizaciji in kulturi, ki so jo prinesli Angleži, se imajo indijski nacionalisti zahvaliti za svoje gibanje. Vodje narodnega preroda so se naučili modernega upravljanja racionalnega gospodarstva in eksploatacije bogate zemlje na angleških šolah. Brez njih bi bili

Chamberlainovo tedensko poročilo

LONDON, 9. februarja. Reuter. Včeraj je podal ministrski predsednik Chamberlain v spodnji zbornici poročilo o konferenci vrhovnega zavezniškega vojnega sveta v Parizu in dejal, da je postal nekakšen skupni ministrski svet Anglije in Francije. Obe državi veže več kakor samo sodelovanje zaradi skupnega cilja in nevarnosti. Dalje je govoril o herojskem odporu Fincev in izjavil, da je Anglija poslala Finski že izdatno pomoč, nova pa je prav sedaj na potu. Simpatično je pozdravil podaljšanje pakta Balkanske zveze za nadaljnjih 7 let. Dalje je pobijal nemške trditve o potopitvi cele vrste angleških ladij in končal govor z izjavo, da bosta Anglija in Francija nadaljevali vojno tako dolgo, dokler ne

bo rešena civilizacija. Z dosedanjim potekom vojne je popolnoma zadovoljen.

LONDON, 9. februarja. Reuter. V svojem komentarju včerajšnjega Chamberlainovega govora piše list »Times«, da je vsem jasno, da se zavezniški in Finska bojujejo za isto stvar. Zato je tudi našel odobravanje v parlamentu tisti del tega govora, v katerem je Chamberlain izjavil, da nudi Velika Britanija Finski polno pomoč. »Daily Telegraph« naglašja Chamberlainovo izjavo o angleško-francoskem sodelovanju in pravi, da to tesno sodelovanje med zavezniški na vseh področjih povzroča sovražniku skrb, na drugi strani pa predstavlja znatno pomirjenje nevtralnih narodov.

Podrobnosti o romunskih utrdbah

BUKAREŠTA, 9. febr. Reuter. List »Universul« piše, da bi bili v primeru sovranskega napada na romunske kanale, ki predstavljajo del Karlove utrdbene črte, ti takoj izpremenjeni v ognjene pasove, ker bi se napolnili z vnetljivo tekočino. Sistem kanalov ima v romunski državni obrambi zelo važno nalogo. V pri-

meru nenadnega napada bodo ti omogočili neovirano premikanje čet v času, ko se zbirajo mobiliziranci. Utrdbe imajo tudi velike pasti za tanke. Dvajset tisoč ljudi je bilo zaposlenih in jih je še vedno na delu pri utrjevanju, ki se je začelo v 1938. Romunski tisk je prinesel zdaj prve javne vesti o utrdbah.

Preiskava v pariškem sovjetskem uradu

PARIZ, 9. februarja. Havas. DNB je razširil iz Moskve vest o izvršeni preiskavi v sovjetskem trgovinskem zastopstvu v Parizu. Ta vest je v toliko točna, da je francosko redarstvo to preiskavo res izvršilo, toda to zastopstvo ni bilo nikoli deležno diplomatske eksteritorialnosti. V kolikor se pa imeli posamezni funkcionarji tako pravico, je potekla že

s koncem lanskega leta. Nemška trditve preseneča tembolj, ker je tudi Nemčija v trgovinskem zastopstvu v Berlinu v prejšnjem času čisto izvršila hišno preiskavo. Francoska oblastva so bila prisiljena izvesti preiskavo, ker je bilo to zastopstvo središče propagande, ki je v nasprotju z interesi Francije.

Oboroževanje Avstralije v zraku

CANBERRA, 9. februarja. Reuter. Ministrstvo za informacije javlja, da bo Avstralija v prihodnjih dve in pol letih porabila 25 milijonov funtov sterlingov za gradnjo letal in njih oborožitev. Dominion ima že 300 letal v službi, od teh je 1000 bombnikov. Za letalsko službo bo dala Avstralija na razpolago 26.800 mož, od teh 10.000 pilotov. Otvorjenih bo 24 letalskih šol.

Omilitvev sklepov panameriškega odbora

RIO DE JANEIRO, 9. februarja. Havas. Panameriški odbor je glede vprašanja podmornic v ameriški nevtralni coni izdal naslednje sklepe: Ameriške države so v sporazumu z občo deklaracijo o nevtralnosti, sprejeto v Panami, sklenile, da prepovedo podmornicam vojskujočih se držav, da plovejo v ameriške luke in teritorialne vode, razen kadar se morajo umakniti pred viharim morjem ali v humanitarnih primerih.

Pomirjenje v Palestini

JERUZALEM, 9. februarja. Havas. V arabskih krogih je zbudila veliko zadovoljstvo vest, da je Alfredu Rohu in Faudu Sabi, članoma vrhovnega arabskega sveta, dovoljena vrnitev v Palestino. Javnost ugotavlja, da je s tem s strani državne uprave pokazana volja, da nastopi doba sporazuma po načelih pravičnosti.

IZGUBE ANGLEŠKE TRGOVINSKE MORNARICE

LONDON, 9. feb. Havas. Od začetka vojne je padlo 431 mornarjev angleške trgovinske mornarice, 236 jih je bilo ranjenih.

GROF ZALESKI V LONDONU

LONDON, 9. feb. Reuter. Poljski zunanji minister grof Zaleski je prispel v London, kjer bo imel informativne posvete s Chamberlainom in zunanjim ministrom Halifaxom.

še danes sužnji primitivnega življenja, bogastvo bi ostalo brez kakršne koli vrednosti za človeštvo.

Angleški politični krogi se dobro zavedajo, kaj pomeni zanje in za ves imperij Indija, biser v angleški cesarski kroni. Prepričani so, da se bo med Londonom in indijskim narodom prej ali slej našla

Domači zapiski

Predstavniki Matice Hrvatske pri dr. Budisavljeviću

Minister dr. Budisavljević je sprejel predstavnike Matice Hrvatske ter razpravljal z njimi v zvezi s proslavo stoletnice obstoja društva.

Senator Vilder v Beogradu

Prvak SDS, senator Vilder je prispel v Beograd, kjer bo ostal nekaj dni. Njegov prihod je v zvezi z razvojem političnih prilik.

Dr. Andres obišče Sofijo

V drugi polovici februarja bo trgovinski minister dr. Andres odpotoval v Sofijo, kjer bo prisostvoval otvoritvi Jugoslovansko-bolgarske trgovinske zbornice.

Demanti o razkroju JRZ

Medtem ko se pogajanja med radikali nadaljujejo in vztraja Aca Stanojević pri zahtevi pismenih predlogov Cvetkovića, sta predsednik vlade in glavni odbor JRZ demantirala vesti, da bi bila JRZ v zvezi s snovanjem Radikalne stranke v krizi.

Slovenski del JRZ in zbiranje radikalov

»Sinatra se, da Radikalna stranka ne more biti brez Ace Stanojevića in da se nobena strankarska formacija ne more imenovati radikalna, če je ne odobri Stanojević. Zato politično javnost posebno zanima, kako se bodo držali muslimani in Slovenci v tej akciji. Dr. Kulenović se ni strinjal z znano resolucijo ožjega odbora JRZ, pa tudi Slovenci ne kažejo razpoloženja, da se utope v Radikalni stranki. Dr. Korošec očitno občuti, da bi bili danes brez učinka razlogi, zaradi katerih je opravičeval svoj vstop v JRZ. Zdaj ne bo tudi formalnih ovir, da bi ne imeli Slovenci svoje posebne politične organizacije. Obstaja tehnična možnost, da gredo samostojno na volitve. Z osnovanjem banovine Slovenije, do katere bo kmalu prišlo, bo odpadel vsak razlog, da ostanejo Slovenci brez svoje samostojne politične organizacije. V skupščini in vladi se bo lahko vzpostavilo sodelovanje srbskih, hrvatskih in slovenskih političnih strank na temelju konkretnega delovnega programa.« (»Hrvatski dnevnik«).

Čuvajmo se vojnih hujskačev!

Samo vojni hujskači in izdajice govore v teh dneh malemu narodu o razorožitvi, o slabosti in nemožnosti obrambe, o koristi in milosti od tujega zavojevalca. Mir, sigurnost malih narodov je le v edinstvu in moči narodne obrambe! (Dr. H. Krizman v »Varaždinskih Novostih«).

Polemika o dr. Šariću

Sarajevski nadškof dr. Šarić je dal ob obisku Zagreba posebno izjavo o vlogi Hrvatov v Bosni. Zdaj se je med drugimi oglasil proti tej izjavi tudi episkop dr. Nektarije Krulj, ki je v »Srpskem borcu« med drugim napisal: »Naj vsak ve, da ne bo sreče, zadovoljstva v državi, dokler se bo merilo na dva načina. Med Srbi in Hrvati ne bo miru, dokler bo več Srbov v banovini Hrvatski kakor Hrvatov v banovini Srbiji. Kar zahteva nekdo zase, mora nuditi tudi drugemu. Vsak se vara če misli, da bodo Srbi zadovoljni, dokler ne bo izveden princip enakih pravic in dolžnosti. Elementi, ki jih je importirala črna Avstrija v Bosno in Hercegovino, ne prihajajo v poštev.«

Nismo igrali vloge samostojnega naroda

Ena sama stvar je bila in bo ostala največja usodnost za naše življenje; da se namreč nismo nikdar zavedali svoje vrednosti in svojega pomena, marveč da smo v vseh časih in v vseh prilikah, v ugodnih kakor neugodnih, igrali vlogo narodne manjšine, ne pa vlogo samostojnega naroda. Res je, da bi bilo v tem primeru naše življenje v marsikaterem pogledu neprijetnejše, toda zlasti mali narodi so si ustvarili svojo usodo vedno v težkih okoliščinah. (Miško Kranjec, »Sodobnost«)

ZIVAHNEJŠA DELAVNOST IZVIDNIC

PARIZ, 9. febr. Stefani. Francosko vrhovno poveljstvo je izdalo sinoči uradno vojno poročilo, ki pravi, da se je razvila vzdolž vse fronte živahnejša delavnost izvidnic.

VUKČEVIĆ V ATENAH

ATENE, 9. feb. Havas. Jugoslovanski poslanik Vukčević je dospel z letalom iz Beograda in prevzel posle.

MED SSSR IN USA SE TRGAJO VEZI

MOSKVA, 9. februarja. Havas. William Spencer, tajnik rusko-ameriške trgovinske zbornice, je preko Romunije odpotoval v USA. Rusko-ameriška trgovinska zbornica v Moskvi je zaprta.

NESREČA ANGLEŠKEGA PARNIKA

LONDON, 9. febr. Havas. Angleški 3847 tonski parnik »Higlife« je zadel na podvodne čeri. Posadka je morala zapustiti ladjo. Vsi so bili rešeni.

VLADNA KRIZA V ČILU

SANTIAGO DE CHILE, 9. feb. Havas. Šest ministrov, pristašev radikalne stranke, je odstopilo. Predsednik republike demisijske ni hotel sprejeti. Nadaljnji razvoj vladne krize še ni jasn.

14 LET JEČE ZA ROPARSKI UMOR

Celje, 9. februarja.

Danes ob pol 9. dop. je bila pred pet članskim senatom celjskega okrožnega sodišča razprava o roparskem umoru, ki ga je 31. dec. lani izvršil 20letni Anton P. iz Pevč pri Laškem nad svojim 17-letnim prijateljem tekstilnim delavcem Ivanom Senico s tem, da ga je ustrelil v hrbet ter mu nato še prerezal vrat. Žrtev je nato oropal za 200 din. Marilec je bil obsojen na 14 let težke ječe.

Borza. Curih, Beograd 10, Pariz 10.05%, London 17.75, Newyork 446, Berlin 178.75, Praga 5.50, Sofija 80, Bukarešta 3.35.

Mariborska vremenska napoved: Pretežno oblačno in malo toplejše vreme. Obeta se izpremeba vremena. Včeraj je bila najvišja temperatura 2.0, danes najnižja -2.1, opoldne 2.1.

osnova, na kateri si bo lahko kolonialna zemlja zgradila avtonomnejšo upravo kot enakovreden dominion ostalih delov britskega imperija na vseh celinah sveta. Ali je pa sedanj trenutak za dokončno izpolnitev indijskih želja že primeren, bo pokazala najbližja bodočnost.

—ine.

Novice

Ali bo dobila Sobota letos novo šolo?

O potrebi novega in modernega poslopja za soboško osnovno šolo smo že tudi v »Večerniku« večkrat pisali. Na njo so opozarjali že večkrat učitelji in tudi — zdravstvena statistika učencev. Zastila lesena baraka ne vzdrži pozimi dovolj gorkote, da bi se mogel vršiti v njej pouk. Staro poslopje pa je vlažno in stene polne gob. Tudi veliko pretesno je. Ta nedostatek je bil gotovo eden izmed najhujših, ki so kazili Soboto za časa »Prekmurskega tedna«, dasi tudi z bolnišnico in gimnazijo ni veliko boljše. Zato je bila v Soboti sprejeta vest o dodatnem kreditu za gradnjo nove šole s splošnim odobravanjem. Vendar pa se kljub temu vprašanje ni reševalo tako hitro, kot bi bilo to potrebno z ozirom na prilike in na želje občanov. Mnogo mnenj, ki so bila le preveč različna, je nastalo glede prostora, kje naj poslopje stoji. Tudi komisija, ki si je ogledovala koncem lanskega leta vsa v poštev prihajajoča zemljišča, se ni mogla zediniti prav glede tega vprašanja.

Prav do zadnjega so skušali nekateri doseči zaidavo praznega zemljišča na oglu Šolske ulice in ulice proti Martiniču. Vendar pa je sedaj definitivno zmagalo mnenje vodstva soboške občine, ki je predlagalo za zidavo zemljišče na severni strani Radgonske ceste (sadvonjak). Za to zemljišče govorijo predvsem čisto urbanistični razlogi. Iz Šolske ulice bi se le težavo napeljalo kanalizacijo, saj je nivo ceste nižji, kot je že sedaj izvedeno soboško kanalizacijsko omrežje. Ob Šolski ulici je tkzv. razpadajoče kmečko naselje, ob Radgonski cesti pa je deloma že zgrajena, deloma še v načrtu četrt javnih zgradb, novih stanovanjskih poslopj ter parkov. Cesta je višja kot leži sedanje kanalizacijsko omrežje ter se da nanj priključiti neposredno in brez posebnih ovir. V bližini bodo po dosegljivih načrtih gradili tudi novo poslopje okrožnega sodišča, ob Glavnem trgu gimnazijo itd. Občina je za zemljišče tudi iz finančnih razlogov, saj bodo tako v bližini ležeča njena zemljišča pridobila na vrednosti ter tudi prej in ceneje regulirana njihova okolica.

Načrte za novo šolsko poslopje izdeluje po banske uprave že odobrenih načrtih skicah arhitekt g. Franc Novak. Po njih bo soboška osnovna šola eno izmed najmodernejših šolskih poslopj v Sloveniji. Novo po-

slopje bo imelo prostora za 12 razredov ter bo namenjeno le deški osnovni šoli. Dekliška šola bo v sedanjem gimnazijskem poslopju. Gimnazija, ki tudi nima primernih prostorov, mora dobiti tudi novo šolsko poslopje, ki bo stalo na vogalu Glavnega trga in promenadne ceste v park. Proračun za bodočo soboško moderno deško šolo znaša okrog 3 milijone din. Glavno poslopje bo oddaljeno od Radgonske ceste 50 m v parcelo. Pred njim bo okrog 20 m širok zelen park lepotičnega drevoja, da bo varno pred cestnim prahom. V pritličju ne bo nobenih učnih prostorov razen razreda za rokotvorni pouk. Poleg tega bo tu še stanovanje hišnika, kuhinja za mleko, kjer bodo lahko delili siromašnim zajtrk, širamba, centralna kurjava, skladišča, vhodna veža, ki bo v zvezi s posebnim prostorom za klopi, ki bodo služile učencem pri zajtrku. Predvsem pa bo v pritličju odprta lopa, obsegajoča 200 do 220 kv. metrov, kjer se bodo

mogli izprehajati otroci ob slabem vremenu. Pritličje je tako urejeno radi talne vlage.

Na drugi strani vhoda bo zveza z garderobo, telovadnico, prho, stranišči, prostorom za učitelja telovadbe, širamba za orodje in zraven bo tudi telovadišče na prostem in igrišče. V prvem in drugem nadstropju bo 12 učilnic, prostori za učila, konferenčna soba, upraviteljev kabinet, stranišča. Stanovanje šolskega upravitelja bo v posebni stanovanjski vili s 3 sobami in potrebnimi stranskimi prostori, ki bo stala ob notranjem robu zemljišča.

Po načrtu bo dobila torej Sobota vendar moderno ter prostorno šolsko poslopje za svojo šolsko dečo ter bo tako odpravljen tudi eden najhujših nedostatkov, ki jo kazi še danes kljub precejšnjemu njenemu napredku. Upajmo, do bo kmalu postal dovršeno dejstvo ter da več ne bo nikoli novih ovir.

Reorganizacija avtomobilskih klubov

Po nedavni izredni skupščini dosedanje beogradske sekcije avtomobilskega kluba je razvidno, kako bo izvedena reorganizacija prejšnje enotne organizacije naših avtomobilistov. Dosedanja beogradska sekcija je sklicala izredno skupščino zaradi odkupa doma in premoženja centrale avtomobilskega kluba, kar je posledica ustanovitve treh samostojnih avtomobilskih klubov: srbskega, hrvatskega in slovenskega. Ustanovitev teh klubov je bila že sklenjena 18. januarja na zborovanju prejšnje skupne avtomobilске organizacije v Zagrebu.

Zaradi preureditve države razpade enotna organizacija avtomobilistov na tri klube: hrvatski za področje hrvatske banovine, slovenski za področje Slovenije, srbski s sedežem v Beogradu za vse ostale področje vzhodno od hrvatske banovine. Hrvatski klub s sedežem v Zagrebu ima sekciji v Zagrebu in Splitu. Slovenski pa sekciji v Ljubljani in Mariboru, dočim so se za srbski avtomobilski klub s sedežem v Beogradu izjavile sekcije Beograd, Novi Sad, Sombor, Subotica in Sarajevo, a tudi avtomobilisti s področja južne Srbije in Črne gore. Vsi trije klubi pa bodo, kakor je bilo sklenjeno že v Zagrebu, tvorili

Zvezo avtomobilskih klubov Jugoslavije. Ta zveza je vrhovna in edina avtomobilska sportna ustanova Jugoslavije in kot taka včlanjena v mednarodni federaciji avtomobilskih klubov v Parizu, kjer lahko posamezne države zastopa samo po ena avtomobilska organizacija.

Dosedanja beogradska sekcija kot matica srbskega avtomobilskega kluba prevzame vse premoženje dosedanje skupne organizacije. Ker je bila sekcija že prej lastnica ene polovice avtomobilskega doma v Beogradu, postane zdaj, ko prevzame od nekdanje centrale tudi drugo polovico, popolna lastnica doma ter prevzame obveznost vrnitve onih prispevkov, ki so jih plačali avtomobilisti iz Hrvatske in Slovenije centrali. Sekcijam se prispevki vrnejo takole: Slovenski avtomobilisti dobijo gotovino, hrvatski pa bodo prenesli svoj dolg Državni hipotekarni banki za avtomobilski dom v Zagrebu na dosedanje beogradske sekcije, oziroma na reorganizirani srbski avtomobilski klub. Ostale sekcije bodo vse te denarne zadeve uredile z bivšo beogradske sekcije pozneje, ko bo ona izplačala dolg za dom Hipotekarni banki.

je še tako visoko, da povzroča resne skrbi in imajo pri tem največ krivde še neurejene socialne razmere, alkohol ter nepoučenost mladih ljudi.

Smrtnih žrtv raka in novotvorb
je bilo lani v Ljubljani vsega skupaj 147 oseb, med njimi 109 domačinov. Število smrtnih žrtv zaradi raka je od prejšnjega leta naraslo za 13. Med smrtnimi žrtvami raka je več žensk kakor moških, v odstotkih znašajo ženske smrtne žrtve 55,05, a najdežji vzrok smrti je rak želodca. Institut za raziskavanje in zdravljenje raka, ki deluje v prostorih bivše šentpeterske vojašnice od leta 1938, že kaže svoje blagodejne vplive.

Trahoma niso lani na ljubljanskem področju ugotovili v nobenem primeru.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama:
Začetek ob 20. uri.
Sobota, 10. febr.: „Na prisojni strani“.
Red A.

Opera:
Sobota, 10. febr.: „Gorenjski slavček“.
Red B.

c Pomladansko gramozenje cest. Mestna občina razpisuje za pomladansko gramozenje cest, ulic in potov prevoz in delno dobavo gramozja. Za posipanje je določenih 1780 m³ gramozja. Ponudbe je vložiti do 15. februarja pri mestnem poglavarstvu soba št. 9.

c Umrl je na Cesti na grad 87 letni zasebnik Andrej Perc.

c Nova godba v Celju. Zveza pokovskih pomočnikov v Celju je ustanovila novo godbo na pihala.

c Poraba plina v Celju. V našem mestu se porabi vsako leto več plina. Statistika mestne plinarne izkazuje, da so v preteklem letu naredili iz 708,4 ton plinskega premoga 233.837 kub. metrov plina, 39 odst. več kot l. 1938; porabili so 465,1 t koksja, 42,6 odst. več kot predlani in 87,8 odst. katrana, 82 odst. več kot predlani. Število konsumentov se je zvišalo od 501 na 528.

c Napad 25 letni posestnikov sin Janez Grosek od Sv. Florijana pri Rogatcu se je na pustni torek popoldne vračal proti domu. Na cesti sta ga napadla dva sinova Poharc Anton in Berak Janez ter ga tako težko poškodovala pa vsem telesu, da so ga morali spraviti v bolnišnico.

Ptuj

c Prekinjeno oglatvo. Haloski oglatji so bili v letošnji zimi primorani opustiti oglatvo. Zaradi visokega snega in zametov niso morali podirati bukev in gabrov za oglatje. Zato so haloski oglatji zdaj navezani na prosjačenje.

Novo delo dr. Sagadina

Nedavno je stopil v pokoj eden najzaslužnejših slovenskih pravnikov dr. Štefan Sagadin. Odlični pravni pisec, ki je juridičnim problemom posvetil največji del svojega življenja, se je rodil l. 1878. v Spodnji Polskavi. Po dovršeni gimnaziji v Mariboru je poslušal pravo v Gradcu, kjer je tudi napravil doktorat. Izpopolnil je juridične studije v Heidelbergu, Lipskem in na Dunaju.

Kot sodni pripravnik, sodnik in državni tožilec je dr. Sagadin služboval v Ptuj in Celju, l. 1919 je pa bil poklican za referenta v ministrstvo za ustavotvorno skupščino in izenačenje zakonov. Po reorganizaciji državnih zakonov je bil dr. Sagadin izbran za člana Državnega sveta. Kot honorarni profesor beograjske univerze je seznanil vrsto slušateljev s problemi administrativnega prava. Odlični pravnik je bil v prestolnici uvaževana, povsod vidna osebnost, z marljivim sodelovanjem pri Slovenskem pravniku, Vodi, Mesečniku in Arhivu za pravne in društvene nauke si je postavil trajno vidno mesto v pravni literaturi.

Dr. Štefan Sagadin je že s svojim delom »Naš sedanji ustavni položaj« in »Volivni red za ustavotvorno skupščino« ter vrsto drugih razprav stopil v ospredje naših pravnih piscev. Zadnje njegovo veliko delo »Upravno sodstvo« je zdaj izšlo v zalogi Državne tiskarne v Beogradu. Obširno zajeta snov vsebuje razvoj stoletnega dela Državnega sveta od 1839 do 1939. Avtor se kot vsestranski teoretik in izkušen pravnik ni poglobil le v stvar ene najvažnejših srbskih ustanov, posegel je globoko v mednarodno zgodovino in prikazal osnovne ideje, ki so poživile podobne institucije v Franciji, v drugih evropskih državah in v USA. Ustavno življenje Jugoslavije zaključuje pregleden oris uredbe o upravnem sodišču banovine Hrvatske.

Delo, pisano v privlačnem stilu, je vreden prispevek k pravno-zgodovinski literaturi in je zbudilo velik interes med pravniki. Lepo opremljena knjiga se dobi za 30 din v vseh večjih knjigarnah.

SNEG RUŠI STREHE

Po Slov. goricah je napravila debela snežna plast precej škode gospodarskim poslopjem, ker je marsikje porušila streho in je pričelo tramovje popuščati. V Ilovi pri Sv. Benediktu je debela plast snega porušila streho na gospodarskem poslopju posestnici Heleni Markeževi ter ji napravila 2000 din škode. Dalje je sneg docela porušil gospodarsko poslopje kmetu Žigertu na Sp. Ščavnici pri Gor. Radgoni. Žigert je s težavo rešil živino. Sneg mu je napravil 10.000 din škode. — Streha smrtno ponesrečenega posestnika Jožefa Senekoviča v Trsteniku pri Sv. Benediktu se je zrušila, ker je bila zelo trhla. Nesreča je zahtevala smrt in napravila 8000 din škode.

KRATEK PUST — DOSTI NEVEST

Toliko porok pred pustom že dolgo ni bilo v Slov. goricah kakor letos. Poroke ali gostovanja so se vršila večinoma pod vtisom izrednih gospodarskih razmer, saj so trajala največ po dva dni, dočim so v preteklih letih trajala po 3 do 4 dni.

p Trgovci, ki so večidel navezani na okoliške odjemalce, se pritožujejo, da so malodane brez posla, ker kmetje brez nujne sile ne prihajajo v mesto.

p Pretep zaradi violine. V bolnišnico so pripeljali Baranjo Stefana, eiganja iz Cir-kove. Zaradi svojih gosli se je zapletel v pretep in jo izkupil.

o Iz Mute je premeščen v Hoče orožnik Jurij Božo.

o Občni zbor obrtnega društva v Slovenj-gradu bo v nedeljo ob 13. uri pri Eicholzerju. Udeležba za obrtnike obvezna.

o Občni zbor Sokolskega društva Slovenj-gradu bo v soboto ob 20. uri v Sokolskem domu. Udeležba strogo obvezna.

n. Vrhovni inspektor vojne sile je postal knez namestnik Pavle. Za pomočnika vrhovnega inspektorja vojne sile pa je bil imenovan armadni general Bogoljub Ilić, dosedanjí poveljnik 2. armijske oblasti.

n. Reke na jugu države zadnje dni z veliko naglico naraščajo. Ljudje se boje poplavnih katastrof.

n. Nenavaden brivski rekord je dosegel na prvenstveni tekmi brivcev v Petrovgradu mlad brivski pomočnik, ki je svojega gosta obril v 23 sekundah.

n. 8000 tožb za ločitev zakonov je bilo preteklo leto v Beogradu, leta 1938. pa 2544.

Ljubljana

Socialne bolezni v Ljubljani

Kot najnevarnejše socialne bolezni v naših krajih so jetika, malarija, spolne bolezni, rak in trahom. Jetika je pač še vedno najnevarnejša socialna bolezen v naših mestih in velikih občinah. V Ljubljani se v povojnih letih stalno znižuje število smrtnih žrtv jetike.

Leta 1918 je bilo med ljubljanskimi domačini takih smrtnih žrtv še 29,1 na 10.000 prebivalcev. To število se od leta do leta znižuje in se je leta 1931 ustalilo na 11,2, lani pa celo na 8,75, kar je najnižja stopnja umrljivosti za jetiko v povojni dobi. Za jetiko je umrlo lani 77 občanov in 50 pripadnikov drugih občin.

Umrlijvost je padla zaradi zdravstvenega dela in pouka med prebivalstvom ter zboljanja splošnih socialnih razmer. Že devet let deluje v Ljubljani protituberkulozni dispanzer, za katerega prispeva mestna občina letno po 100.000 din, prispevata pa zanj tudi Protituberkulozna zveza in OUZD, ki daje na razpolago prostore in rentgenski aparat. — Lani je bila izvedena delitev dispanzerjevega delovanja za mesto in za okolico. V dispanzerju je bilo izvršenih lani 5.595 zdravniških preiskav in 5.756 rentgenoloških pregledov ter so jetiko ugotovili v 455 primerih, med njimi je bilo 30 primerov odprte jetike. Dela je bilo obilo, stroški za izvršeno socialno pomoč pa so zaradi pilih sredstev znašali le okrog 2.000 din, čeprav je bilo intervencij za socialno pomoč 257.

Zadnji čas je, da dobi moderno mesto, kakor je Ljubljana, tudi primeren dom zdravja, ki bi združeval vse ustanove socialno-zdravstvenega značaja. Najbolj potrebna pa je ustanovitev bolnišnice za zdravljenje jetičnih bolnikov z izolirnico za odprte, vsej okolici nevarne primere. Za prvo silo bi morali ustanoviti vsaj zavetišče za brezposelne, iz raznih krajev prihajajoče jetične bolnike. Napravljeno so tudi načrti za gozdno šolo, v katero bi sprejemali jetične otroke. V to svrhu je pripravljen že sklad, ki ima na razpolago 150.000 din.

Primeri malarije.

Iz starih poročil mestnega fizikata je razvidno, da je bilo nekdanj, ko je bilo Barje še močno zamočvirjeno, v nekaterih letih v Ljubljani veliko primerov

vročinske bolezni, katere popis sliči povsem popisu malarije.

Lani sta bila v Zg. Šiški ugotovljena dva primera malarije, pri katerih je ugotovljena infekcija v bivališču, kajti oba bolnika svojega kraja že dolgo nista zapustila. Tudi leta 1928 so bili klinično dokazani primeri malarije v ljubljanskem področju. Verjetno so takrat in lani klimatične prilike dopustile začasno naselelitev komarja anofelea v močvirnatih predelih mesta in okolice. Leta 1928 so nekaj takih komarjev tudi ujeli, ni pa sedaj možno dokazati, da ne gre pri obeh lanskih primerih malarije za okužbo po komarjih, ki so prišli k nam iz južnih krajev pri prevažanju kakega blaga. Na vsak način pa je treba asanacij zamočvirjenih delov mesta in okolice posvetiti vso pozornost.

Število spolnih bolezni

je po vojni leto za letom padalo, vendar

Celje

CELJSKA GIMNAZIJA V I. SEMESTRU

V četrtek je končal prvi semester. Na zavodu je bilo ob koncu prvega semestra 1306 učencev, med temi 428 učenik. Učni uspeh je bil sledeč: izdelalo je 863 učencev (med njimi 319 deklic) ali 66,08%, padlo jih je iz enega predmeta 225 (67) ali 17,24%, iz dveh predmetov 122 (30) ali 9,34%, iz treh ali več predmetov 92 (9) ali 7,04%, neocenjeni so ostali 4 učenci ali 0,3%. Zavod ima 31 oddelkov, od teh jih ima 14 popoldanski pouk. V prvem in drugem razredu je tudi po ena klasična vzporodnica.

c Ljudsko vsenlišče. V ponedeljek ob 20. bo predaval profesor Valter Bohinec iz Ljubljane o svetih gorah in svetih jezicah.

c Proračunska seja mestnega sveta celjskega je predvidena za 16. t. m. ob 18.30 v mestni poslovalnici.

c Zborovanje sadjarjev. Za sadjarje in vrtnarje celjskega okraja priredi Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani to nedeljo ob pol 9. v telovadnici prejšnje okoliške deške šole v Celju zborovanje.

c Mestna občina je izdala do 8. t. m. 873 novih nameštenskih in delavskih knjižic osebam, ki odslej delavskih knjižic sploh niso imele. Celjska policija pa je zamenjala 3200 novih knjižic za stare.

Maribor

Zastoj domačega in tujega mototurizma

Z občnega zbora mariborskega Turing kluba

Sinoči je bil pri »Orlu« občni zbor mariborske podružnice Jugoslovanskega turing kluba, ki ga je vodil neumorni predsednik ravnatelj »Putnika« g. Loos. Ta je uvodoma pozdravil predsednika Tujkoprometne zveze g. inž. Šlajmerja, zastopnika centrale JTK ravnatelja dr. Tomiška, predstavnika mestnega turističnega urada g. Zorzuta in g. Berganta kot zastopnika Olimpijskega odbora v Mariboru. Nato je v izčrpnem poročilu omenjal požrtvovalno delo tujkajšnjega Turing kluba, ki je zlasti ob pričetku turistične sezone bilo na višku. Izgledi za motorizem so bili takrat najboljše. Z izbruhom evropske vojne je nastal zastoj v zunanjem in domačem turizmu. To je mariborska podružnica najbolj občutila pri izdajanju mednarodnih dokumentov. Nato je predsednik omenil važnejše prireditve v preteklem letu, med katerimi je treba omeniti olimpijsko vožnjo v Mursko Soboto. Te propagandne vožnje se je udeležilo 56 motociklistov in 17 avtomobilistov. Hkrati je bila prirejena tudi kolesarska vožnja na Prekmurjski teden. Zelo koristno pa je bilo prizadevanje JTK za rešitev vprašanja naših cest, nadalje krajevnih oznak na cestah in prometne discipline. Mariborska podružnica je protestirala proti omejitvi motornega prometa.

Sledilo je obširno poročilo požrtvovalnega tajnika g. Weisa, ki je podrobneje opisal delovanje JTK v Mariboru. Bila je potrebna popolna reorganizacija notranjega delovanja, kar so funkcionarji brezhibno rešili. Turing klub v Mariboru šteje 144 članov. Poleg tega je klubu afiliirani še 7 sportnih klubov (3 motociklistični in 4 kolesarski klubi) s skupno 428 člani. JTK v Mariboru je lani izdal

članstvu 108 mednarodnih dokumentov, in sicer 16 avtomobilskih triptikov za Nemčijo, 7 za Italijo ter enega za Madžarsko, nadalje 15 motociklističnih triptikov, od teh 12 za Nemčijo in 3 za Italijo od 13 kolesarskih triptikov je bilo 11 za Italijo in 2 za Madžarsko. Izdanih je bilo tudi 13 obmejnih carinskih legitimacij za kolesa. Klub je izdal tudi 16 mednarodnih legitimacij za avtomobiliste in 4 za motocikliste, nadalje 17 mednarodnih prometnih knjižic za avtomobile ter 6 za motocikliste. Nato je tajnik omenjal živahno sezono do sredine avgusta, ko je zaradi mednarodnih zapletljav nastal popoln zastoj v turizmu. Mototurizem ovirajo poleg tega še slabe ceste, pomanjkljivosti oznak na cestah, najbolj pa pomanjkanje bencina.

O blaginjskem stanju je poročal gosp. Kralj, nakar je predlagal predsednik

nadzornega odbora inž. Šlajmer razrešnico s posebno zahvalo. Nato je bila potrjena znova celotna stara uprava s predsednikom ravnateljem Loosom na čelu. Ob zaključku uspelega zborovanja so govorili inž. Šlajmer za Tujkoprometno zvezo, g. Zorzut za mestni turistični urad, dr. Tomišek v imenu centrale JTK in g. Bergant za Olimpijski odbor. Nato je predsednik ravnatelj Loos orisal delo v prihodnji sezoni. JTK bo skušalo izposlovati razne ugodnosti za člane pri garažah, v hotelih, mehaničnih delavnicah in bencinskih črpalkah. Uvedli bodo tudi nezgodno zavarovanje avtomobilistov, motociklistov in kolesarjev brez dajatev s strani članstva. Na podlagi mednarodnih predpisov pa bodo organizirali taborišče za avtomobiliste in motocikliste v območju Pohorja ali pa v Logarski dolini.

Pomagajte progovnim delavcem!

Te dni se je v našem uredništvu zglasil delavski zaupnik železniških progovnih delavcev in podrobno orisal položaj svojih tovarišev. Železniški progovni delavci opravljajo najtežje delo. Poleti so izpostavljeni neznosni vročini, pozimi pa hudemu mrazu. Toda vse to voljno prenašajo. Zadovoljni so, da imajo delo in zaslužek. Žalostno pa je dejstvo, da zlasti pozimi, ko so potrebe največje, za progovne delavce zaradi pomanjkanja kredita ni dela. Včasih delajo na mesec samo 12 do 15 dni, namesto 25. Med progovnimi delavci je največ družinskih očetov s pet in še več otroki. Progovni delavec zasluži dnevno od 20 do 33 din. Pomislimo, kako mora gledati tak delavec na vsako paro, če pri 15 dnevem

delu na mesec zasluži samo 375 din, včasih nekaj več, pa tudi manj. To so dejstva, ki zahtevajo nujno pomoč progovnim delavcem. Če dobijo drugi državni uslužbenci draginsko doklado, so je progovni delavci še toliko bolj potrebni. Odgovorni činitelji naj upoštevajo položaj progovnih delavcev, ki je res nevzdržen in prepričani smo, da bodo izboljšali njihov položaj, kar je res potrebno. Progovne delavce naj izenačijo z drugimi državnimi uslužbenci, saj to po svojem odgovornem in naporu delu tudi zaslužijo. Dodeli naj se jim tudi doklada za otroke, kajti v nasprotnem primeru bodo morali delavci omejiti prirastke v družini, kar pa bo v škodo celemu narodu in državi.

„Bibelforšerji“ spet dovoljeni

Nedavno je banovina prepovedala delovanje raziskovalcev sv. pisma, ki so v Mariboru znani pod imenom »bibelforšerji«. Od takrat so se tajno sestajali in se istočasno pritožili na notranjega mi-

nistra. Ta je razpustil društva »Svetilnik« potrdil. Uprava se je nato pritožila na državni svet, ki je razveljavil razpustitveni odlok in spet dovolil raziskovalcem sv. pisma delovanje.

Aretacija predrznega vlomilca v Celju

Celjska policija je sinoči aretirala nekega moškega, ki je tudi v Mariboru izvršil več predrznih sleparij in jo potem odkuril iz Maribora, kot smo že včeraj pisali. Pojavil se je v Celju, kjer je s svojimi podvigi nadaljeval. Pri vinskem trgovcu Matkoviču se je izdal za ravnatelja dr. Majerja ter naročil 10 litrov vina. Naročil je, da bo plačal s tisoč dinarskim bankovcem ter naj zato oni, ki mu bo dostavil vino, prinese s seboj 880 din

drobiža. Slepar je od uslužbenca prevzel denar, vino pa je pustil in pobegnil. Podoben sleparijo je poskusil tudi v neki trafiki, kjer je naročil kolke. Policija je bila o tem obveščena ter je sleparja zvečer aretirala. Pri njem so našli 4600 din gotovine in cel kup raznih legitimacij. Izpovedal je, da se piše Mastnak, kar pa ne odgovarja resnici. Sodijo, da se predrzni slepar piše Lorbek.

ZAFOSNIŠKOV VEČER

Sinoči so priredili številni prijatelji znanega mariborskega narodnega borce zavarovalničnega uradnika g. Blaža Zafosnika v restavraciji Nar. doma lep družabni večer v proslavo njegove 80 letnice. Slavljenca so čestitali in govorili dr. Jurečko, ravnatelj Drago Kocmut, ravnatelj Smertnik iz Celja, Valjak Juro, veletrgovec Majer Franjo, ravnatelj Strašnik Lojze, Cizelj Miško, Dobrav Ferdo, Zorko Janko in v verzih še planinski pesnik Zorzut. Večer, ki je bil pod okriljem »Staribora«, je potekel v prav prijetnem razpoloženju, ki ga je še povečal zahvalni govor slavljenca Zafosnika.

TEŽKA NESREČA V MARENBERGU

Sinoči so prepeljali v mariborsko bolnišnico 52letnega delavca Petra Pavliča, ki ga je zgrabila med delom v tovarni usnja transmissija, ga zavrtila okoli kolesa, zlomila hrbtenico in ga poškodovala po obrazu. Delavec se nahaja v zelo kritičnem stanju.

m Pokojni ravnatelj Celjske posojilnice, podružnice v Mariboru g. Franc Pišek je določil naslednja volila: Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 5000 din, Sokolu-matici v Mariboru 5000 din, Dijaški kuhinji v Mariboru 5000 din in Dijaški kuhinji v Celju 5000 din.

m Srebrno poroko praznujeta te dni sodnik g. dr. Vladimir Travner in njegova soproga Ana, roj. Rath.

m Za pomožnega carinika je bil postavljen v Mariboru uradniški pripravnik Svetomir Jovanović.

m Združenje pekovskih mojstrov v Mariboru naznanja svojim članom, da se v kratkem vršijo pomočniški izpiti in naj zaradi tega prijavijo vajence, ki so prestali učno dobo.

m Ljudska univerza. O naših planinah, cvetočih poleti, belih pozimi, bo predaval dr. ob 20. g. prof. Petkovšek Viktor. V obliki poljudnega kramljanja bo prikazal ob veliki množici pokrajinskih diapozitivov cvetje s pestrili planinskih trat. Nič manj lepe kakor poleti, so planine pozimi, ko jih pokrije sneg in tako bomo lahko občudovali tudi krasne zimske pokrajinske slike, posnete na filmu v naravnih barvah.

m Občni zbor Združenja elektrotehničarjev obrti v Ljubljani bo v nedeljo ob 9. uri v Gambričevi dvorani v Mariboru.

m Železničarji — delavci! Opozarjamo, da zapade 11. t. m. termin za vlaganje prošnje za odkup let članstva pri delavskem pokojninskem fondu. Zadevna uradna navodila so izšla v direktijskem razpisu štev. 42/39 od 9. VIII. 1939 in v dveh dodatkih k temu razpisu z dne 2. X. 1939 in 15. I. 1940, in so jih prejeli vse službene ednice. Opozarjamo, da mora imeti prošnje uprava delavskega pokojninskega fonda pri direktiji državnih železnic v Ljubljani že 11. t. m. v rokah ter jih prizadeti pošljejo lahko naravnost po pošti. Po 11. februarju dospelje prošnje se ne bodo jemale v poštev in ugodnosti, ki jih nudi čl. 184 pozneje ne bo mogoče več doseči. Oblastni odbor UJNZB Ljubljana.

m Okrajčan Lukačič. Mariji Gajskovi, natakariji pri Vlahoviču na Aleksandrovi cesti, je nekdo iz predala v gostilniški sobi ukradel denarnico z 800 din.

m Polovnjak vina je padel na nogo 28 letnemu posestniku Karlu Kreutzerju iz Zg. Rogoze.

m Zgorela je 200 let stara šupa z vsem gospodarskim orodjem, vred. posestniku Rajmondu Ferlincu v Vukovski vrhu pri Jarenini. Skode je 17.000 din.

m Ponesrečil se je 30letni tekstilni podmojster Ivan Benedičič z Radvanjske ceste. Doma je padel ter si poškodoval hrbtenico in nogo.

m Vlomilec so bili spet na delu. V enem dnevu je bilo vlomljeno v gostilno „Pri zelenem vencu“ v Dajnki ulici, pisarno odvjetnika dr. Novaka v Vetrinjski ulici in v pisarno Obrtnopospeševalnega društva v Vetrinjski ulici. Vlomilski plen k sreči ni bil velik.

* Namesto venca na grob glasbenega direktorja gosp. Josipa Hladeka-Bohinjskega je izročil kavarar gosp. Josip Serrec Rdečemu križu v Mariboru Din 100.—. Hvala lepa!

* V počastitev spomina pokojnega ravnatelja mariborske podružnice Celjske posojilnice gosp. Franja Piškega je Jugoslovanska udružena banka, podružnica v Mariboru, darovala din 250.— za „Zeleni križ“ pri Lovskem društvu v Mariboru. Iskrena hvala!

* Občni zbor Pogrebnege društva Krčevina bo v nedeljo 11. februarja, ob 9. v gostilni Kliček „Pri treh ribnikih“. Za člane obvezno — prijatelji društva dobro došli. Načelstvo

* Danes petek popoldan specialni koncert v Veliki kavarni.

* Krojaški pomočniki (ice) in sorodne stroke prireditjo v soboto ob 20. uri v Gambričevi dvorani veselico. Prijatelji zabave vljudno vabljeni. — Odbor.

Kino

* Esplanade-kino. Čarobna romantična pri-povedka »Veliki orek« (Winnetou), po romanu Karla Maya s Shirley Temple.

* Grajski kino. Danes Benjamin Gigli v svojem najnovejšem filmu »Melodija no-či«. Prekrasno petje!

* Kino Union. Do vključno petka vefilm francoske produkcije »Marija Chapdelaine«, prekrasna globoka vsebina. V glavni vlogi Jean Gabin — Madeleine Renaud.

Mariborsko gledališče

Petek, 9. febr.: Zaprt.

Sobota, 10. febr., ob 20.: »Cigan baron«.

Red C. Premiera.

Nedelja, 11. februarja, ob 15. uri: »Neopravičena ura«. Znižane cene; ob 20. uri: »Cigan baron«.

Radio

Sobota, 10. februarja

Ljubljana: 7. Poročila in ves. zvoki, 12. Plošče, nato poročila in spet plošče, 17. Otroška ura, 18. Igra RO, 18.40 Pogovori s poslušalci, 20.30 Humor iz revirjev, 22.15 Za vesel konec tedna. — Beograd: 17.45 Harmonika, 20.40 Velik koncert RO, 22.50 Pl. gl. — Sofija: 18.20 Mandolinski kvartet, 20. Mali orkester, 20.45 Valčki in napolitanske pesmi. — Kalundborg: 21.30 Zabayni koncert, 22.20 Pl. glasba. — Praga: 20.15 Zellerjeva opereta »Ptičar«. — Oslo: 19.35 Rombergova opereta »Pesem pustinj«. — Radio-Paris: 19. Preno iz Opera Comique. — Milano: 21. Puccinjeva opera »Dekle z Zapad«. — Toulouse: 19.30 Pl. gl., 20.50 Lahka gl. 21.20 Odlomki iz filmov, 22.20 Plošče, 23.15 Vojaške pesmi in odlomki iz operet. — Budimpešta: 19.55 Jazz in dva klavirja, 20.15 Lahka gl. — Dunaj: 20.15 Zabayni koncert, 22.15 Lahka gl. — Breslau: 20.30 Pl. gl. s plošč, 22.45 Mali orkester in tenor. — Bratislava: 19.30 Slovaška gl., 22.20 Popularni koncert. — Beromünster: 18.20 Finska glasba, 19.45 Pester spored, 21.30 Plesna glasba.

„Ljudska govorica ustvarila roparski umor“

PREDRZNE PUSTNE ŠALE, KI BI KMALU KONČALE Z UBOJEM 83-LETNE STARKE

Pod gorenjim naslovom je poročal »Slovenec« od 7. t. m. o pustnih dogodkih v Hotinji vasi. Ker zatrjujejo vaščani, da je poročilo »Slovenca« netočno in močno omiljeno, objavljamo dopis očitvidca dogodkov.

Dopoldne 5. t. m. se je vozilo na saneh več našimljenih moških, ki so bili oboženi s cepini in podobnim. Med potjo so gurali tak vik in grožnje, da so se jim ljudje strahoma izogibali. Močno vinjeni so kar naprej še zajemali iz velike pletenke. Bili pa niso to mladi fantje, ampak tudi taki, ki bi morali biti že zaradi resnosti svoje službe vsaj toliko pametni, da bi se ne »igrali roparje«. Med vožnjo so se ustavili pred hišo posestnice Marije Koban. Dva sta stopila proti hiši, v hišo pa le eden, in sicer s cepinom. V hiši sta bili sami 83 letna Kobanova, ki je bolna ležala v postelji, in 80 letna starka Terezija Brodnjakova, ki je hotela zabraniti razgrajajočemu moškemu vstop k bolnici. Ob grožnjah in ogabnem preklinjanju je surovo odrinil Brodnjakovo ter s silo vdril k bolnici, zahtevajoč denar. S cepinom je zamahnil po

Kobanovi, ki pa je v strahu odmaknila glavo, tako da cepin ni zadel v polno in je poškodba na glavi lažjega značaja, lažjega značaja seveda za krepkega človeka, težka pa za staro, ki je bila bolna. Brodnjakova, videč, kaj se dogaja, je pričela prositi ter ponujala denar, surovež pa je zamahnil tudi proti njej s cepinom, ki pa je k sreči zadel v podboj. Zunaj čakajoči moški je pobesneleža od-vlekel, cepin pa sta pustila na dvorišču. Poklicani zdravnik iz Frama dr. Kralj je nato močno krvavečo in nezavestno staro Kobanovo obvezal.

Podivjanci so svojo pustno vožnjo nadaljevali proti Framu, kjer so jih orožniki polovili. Spotoma so se obnašali vse prej kot odraslega človeka dostojno. — Ljudstvo, ki je sicer vajeno vseh mogočih pustnih norčij, je samo ta dogodek ostro obsodilo. In le srečnemu naključju je pripisati, da ta brezobzirna pustna šala, ki zasluži eksemplarično kazen, ni končala z ubojem bolne starke. Pust je sicer res pust, toda tudi on ima svoje meje!!

Zanimivosti

Preroški prividi Josipa Jurija Strossmayerja

Potopis djakovskega vladike, ki je predvideval mnoge sedanje dogodke

Veliki Jugoslovani, djakovski škof J. J. Strossmayer je potoval pred 65. leti v Prago. Popotne vtise je opisal v glasniku djakovsko-sremske škofije l. 1875. Iz »Primorskih Novin« z dne 5. t. m. posnemamo o tem:

»Po dvodnevem bivanju na Dunaju smo odpotovali v zlato Prago, kamor smo dospeli okrog 9. ure zvečer. Zlata Praga spada med najznamenitejša mesta srednje Evrope. Tu je bilo ustanovljeno prvo vseučilišče, mnogo kasneje prvo nemško vseučilišče v Lipskem, ki ga je tudi ustanovil Slovan.

Najnovejša struja evropskih dogodkov je prisodila Pragi, po mojem mnenju vprav vsemirsko znamenitost. V srcu Evrope se je zedinil po izredni sreči in velikih zmagah nemški narod, ki je zmerom težil za tem, da razprostre svoje meje na vse strani in kateri težnji so v starih časih podlegla mnoga slovanska plemena.

Od pradavnih dni pa do danes se očituje v človeštvu instinktivna želja, iz ene točke vladati celini, pa celemu svetu. Takšna misel je prevzela Aleksandra Makedonca, dokler ni osvojevalec Azije podlegel sam sebi, svoji razuzdanosti in razkošnosti. Vemo, da se je rimski narod, nedosegljiv v politiki in modrosti, približal tej zamisli; toda ladja se mu je združila že blizu pristana. Država se je zaradi svoje ogromnosti razkosala. Čim bolj se je širilo cesarstvo, tem bolj je pesala sredina. Čim več je bilo plena in bogastva, tem bolj je ginevala krepost in pravičnost, brez katerih ne more obstajati nič stalnega in vztrajnega na svetu.

V naši dobi je to staro zamisel, nadvladati čim večjemu delu sveta, dvignil na genialni način največji general, ki ga je kdaj imel svet, Napoleon Bonaparte; toda, kakor strahopetna sirota je končal na otoku sv. Helene! Do zdaj je božja Previdnost zmlela vse takšne zamisli, kakor je strla graditelje babilonskega stolpa. V tej težnji in zamisli leži velika zmot, ki pa ima kakor vsaka zabloda nekaj v sebi.

Naloga vsakega človeka, vsake države in vsega človeštva je: vršiti resnico in pravico na tem svetu. To je vsakdanji kruh, s katerim se mora hraniti vsako bitje in družba, če hoče obstajati, vztrajati in koristiti. Ker sta na najvišji cilj in najplemenitejši plod resnice slova in ljubezen, zato mora vsaka družba in človeštvo, ki teži za resnico, postati složno in edino.

Divji nagon pokvarjene ljudske pravi pretvarja sveto in resnično čustvo v težnjo za tiranijo in gospostvom brez res-

nice in pravice, brez medsebojnega spoštovanja in ljubezni. Človek prenaša ta divji nagon v družino, v državo in družbo, povzroča neljuzno zlo v družini in v državi. Od tod ona spredaj označena težnja, ki se upira ljudski naravi in božji Previdnosti. Zato jo ta mora zmlati in osramotiti. Če me vse ne vara, bo nemški narod stare poizkuse za gospostvom nad evropsko celino ponovil. Vse, kar bi se posrečilo, bo v Evropi zavilo resnico in pravico, prenehala bo svobo-

da in neodvisnost in vsak napredek. — Nemški narod bo po priliki segel z eno roko ob Baltskem, z drugo po Jadranskem morju in z vsem svojim licem v smeri Donave k Črnemu morju. Tej težnji bi se morala upreti vsa Evropa. Prva je na udarcu Praga in češki narod. Praga nosi z nekim načinom v samem svojem imenu izraženo provincialno opredelitev. Na njej naj bi se kakor na trdem kamnu razbili prvi sovražni naval. Od tod njen veliki pomen.

Anglija bo mobilizirala še milijon žensk

»Daily Express« piše, da bo Velika Britanija v kratkem mobilizirala še milijon žensk, ki bodo zamenjale moške na tramvajih, avtobusih, v pisarnah in trgovinah. Na ta način bo milijon moških prostih za obrambo domovine na fronti.

Poseben odbor v Londonu proučava

načrt o mobilizaciji, ki naj bi bila splošna. Cilj je, da se pripravi vse na to, da bo vsak angleški državljani čim bolj koristno uporabljen. Pričakovati je, da bodo ženske pritegnjene tudi še kasneje po svojih sposobnostih za dela, ki naj osvojuje čimveč moških za frontno službo.

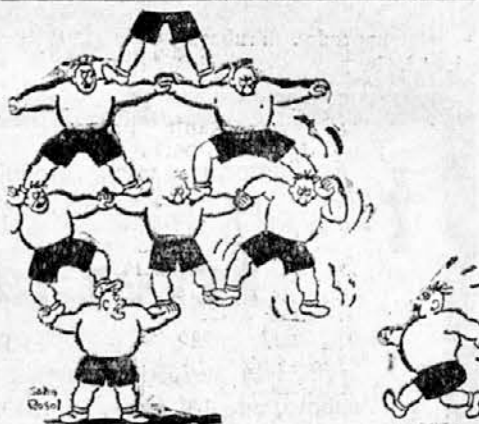
Nemčija trebi kriminalne tipe

V Nemčiji so začeli zadnje čase na zelo radikalen način trebiti kriminalne tipe. Tako so nedavno obsodili na smrt 24letnega Walterja v Kasselu, ker se je grdo pregrešil nad 11letnim dečkom. V smrt je moral tudi 40letni Henrik Haber, ki ga je kaselsko sodišče obsodilo zaradi ponovnih tatvin in vlomov. Tretja smrtna

žrtev je bil 20letni Ernest Gonsior iz Breslave, ki je videl v gostilni nekoga plačevati iz nabasane listnice, a mu jo je kasneje ukradel. Ne bilo bi napačno marsikje drugje, odstraniti na isti način nepoboljšljivce, ki so le v breme državi.

ITALIJA IZKORIŠČA RUDNO BOGAŠTVO ALBANIJE

Odkar so Italijani zasedli Albanijo, so pridno na delu, da iz dežele izvečejo čim večje koristi za domačine in zase. Uvedli so tri redne paroplovne zveze med Rimom in Tirano, po vsej Italiji pa prinašajo listi redno članke in slike o svojevrstnem življenju skipetarske dežele. Italijani so zadovoljni, ker so v Albaniji našli precej rud, tako železa, kroma, bakra, pa smole, petroleja, premoga in azbesta. V Albaniji je tudi precej vodnih sil, v Korči so začeli s plantazami sladkorne pese.

— Hopsa, Linko, skoči hitro na desno zgoraj! Ravnotežja ni...

MINISTER DR. FRANK

generalni guverner nemške vlade v zasedeni Poljski.

P a b e r k i

»Bele bandite« in »kapitalistične slug« imenuje sovjetski tisk Fince ter tolaži javnost, da ne prejemajo Finci nobeno pomoč zahodnih sil. Prinašajo citate drugih evropskih listov, ki naglašajo, da se Finska ne bo mogla več dolgo držati, če ji ne bo prišla izdatna pomoč.

Italijanska letala za Finsko, zaplenjena v Nemčiji, so bila zdaj spet izročena lastnikom in bodo po drugi poti nadaljevala polet v Helsinke.

Umetno pridelovanje sladkorja iz lesa, masla in petroleja, nogavic iz slame, obleke iz mleka, gumija iz premoga itd., kar se prakticira v Nemčiji, je nam Anglezem nepotrebno, izjavlja »Evening Standard«. Poznamo te metode, ki so zelo drage, toda nam še ni treba seči po njih.

Kolonizacijo ciganov pripravljajo na Češkem. Večina teh se je preselila iz Protektorata na Slovaško in Poljsko, ostale bodo prisilili k obdelovanju zemlje.

130 vojnihih ladij in 350 letal bo sodelovalo na velikih pomorskih manevrih USA aprila meseca v Tihem oceanu.

»Teško je živeti z ljudmi, ker je težko molčati.« Nietzsche.

Zaklad, ki je že 233 let v morju

Angleško brodersko podjetje za dviganje potopljenih ladij je dobilo od španske vlade dovoljenje, da dvigne zaklad, ki leži že 233 let na dnu morja pred vodom v pristanišče Vigo v severozahodni Španiji.

Potopljeno zlato je bilo l. 1707. na krovu ladje špansko-francoskega brodom, ki ga je blizu španske obale napadla združena angleško-holandska mornarica. Ladja z zlatom se je potopila in poteg-

nila na dno vrednost 6 milijard. Že večkrat so poizkusili dvigniti ta zaklad, tako 1732, 1875 in 1920, toda zaradi velike globine, v kateri leži potopljeni brod, so bili vsi dosedanja poizkusi zaman. Kasneje se je nekemu švedskemu potapljaškemu društvu posrečilo izveči nekaj topov in zlata. Zdaj bo angleška družba z najmodernejšimi pripravami poizkusila srečo, spraviti na dan zlati zaklad.

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

79

»Kdo je potem?«

»Tega mi ni hotela povedati.«

»Kako čudovito!« je vzklil Ramas. »Tega sicer nisem vedel. Nihče mi ni dejala povedati. Vendar sem že davno dvomil, da bi mogla biti v resnici Seonijeva hči. Tako vse drugačna si, kakor je ona.«

»In vendar sem imela nekoč več zupanja do njega, kakor do matere,« je dejala Jora. »Šele tedaj, ko sem se vate zaljubila, se z njim nisem več razumela.«

»Oče,« je vzklil Ramas, »sedaj je odpadla vsaka ovira, da bi še mogel kljubovati najini združitvi. Dovolj nama, da odideva skupaj v novo življenje!«

»Saj moram itak dovoliti,« je odgovoril Takur. »Tej zgodbi sicer še ne verujem, toda nič več ni časa za raziskovanje. Trenutki so šteti. Vsak hip bi utegnila vdreti pobesnela množica tudi sem. Poidimo!«

Tla so se medtem že nižala in nekaj trenutkov nato so Takur, Ramas in Jora že stali na hodniku, ki je vodil do vse-mirskega letala. Hitel so po njem in dospeli v delavnico prav v trenutku, ko se je zunaj pričela razkrajati tudi že streha

naselbine in je vanjo vdiral vse uničujoči mraz.

»Kaj je to?« je vzklila Jora začudeno, ko je zagledala naenkrat pred seboj čudovito napravo, kakršne dotlej še nikoli ni videla.

»Vsemirsko letalo,« je odvrnil Ramas. »Z njim se bomo dvignili v vsemirje in poleteli na Venero.«

»Moj Bog!« je vzklila Jora. »To pomeni, da bomo zapustili za vedno našo zemljo.«

»In vse, kar je človeštvo v sto in sto tisoč letih na njej doživelo,« je dejal Ramas.

Takur Rayani je medtem odprl letalo in stopil vanj. V notranjosti je bilo dovolj prostora za razne naprave, živila, oblačila, orožje, stroje in knjižnico. Ko je vstopila še Jora, se je močno začudila vsemu temu, najbolj pa knjižnici:

»Vse to bomo vzeli s seboj?«

»Samo najpotrebnejše,« je pojasnjeval Ramas. »Živila za potovanje in prve dneve, ki jih bomo preživeli na novem planetu; priprave, ki nam bodo služile pri gradnji novega doma in ureditvi bivališča; orožje, s katerim se bomo lahko

ubranili pred napadi divjih zveri, ki jih bomo po vsej priliki našli tam gori; instrumente, katerih sami v doglednem času še ne bi mogli sestaviti; in končno — knjige, v katerih je zbrano vse, kar je človeštvo na zemlji počelo in doimelo. Te knjige so bile spisane nalašč v ta namen. V zgoščenih oblikah vsebujejo vse znanje najvažnejših področij prirodoslovja, fizike, matematike, kemije, tehnike, zdravstva, vzgojstva, umetnosti itd. Novo življenje na novem planetu se ne sme pričeti tako brez vsega, kakor se je pričelo v sivi davnini nekoč na tej zemlji, ki jo bomo v kratkem zapustili. Biti bo moralo nadaljevanje najvišjega vzpona, doseženega v svetu pred pogubo in v zadnjih tisoč letih v Rayanipuru. Vse knjige so napravljene tudi iz tvarine, ki je niti tisočletja ne morejo uničiti. Mimo tega nosimo s seboj nekaj na poseben način prirejenih filmov, katerih namen je prav tako znanstvenega značaja.«

»Kdo je vse to pripravil?« je vprašala Jora.

»Moj oče, jaz, Mahabali in Hampur Kamthi. Večina materiala je bila že prej pripravljena. Sedaj smo ga le uredili in spravili v vsemirsko vozilo, da je bilo vsak trenutek pripravljeno za odlet.«

»Kako pa bomo odleteli? Saj smo v podzemlju.«

»Toda nad nami je le strop, ki se da samogibno odstraniti. Treba je le pritis-

niti na gumb. Prostor, v katerem stoji vozilo, leži dve sto metrov izven ostale naselbine, s katero ga veže hodnik, po katerem smo prišli. Delavnica je bila nalašč zgrajena tako, da bi bila varna pred nepoklicanimi radovedneži. Zanjjo in za letalo so vedeli samo izbranci. Zato je bil tudi dohod do hodnika tako skrbno zakrit in zavarovan.«

»Ali se vozilo lahko takoj dvigne?«

»Vsak trenutek. Ko smo v njem in zapremo za seboj vrata, nam tudi dogodki tam zunaj ne morejo več škodovati.«

»Dogodki tam zunaj!« je vzklila Jora in krčevito zaihtela.

»Čemu se jočeš?« je vprašal Ramas in jo privil na prsa.

»Ti še vprašuješ čemu? O, da, ti lahko tako vprašuješ. Kaj je tebi slovo od Rayanipura? Kaj te briga, kaj se zgodi z njim in njegovimi prebivalci. Nikogar ne zapuščaš tu, ki bi bil nanj navezan. Toda jaz, jaz zapuščam mater in brata, zapuščam prijateljice in prijatelje. Tam zunaj leži Mana mrtva, leži Mahali in... moja mama...«

Jora je še bolj krčevito zaihtela.

»Kje je tvoja mati?« je vprašal Ramas. »Zakaj je nisi vzela s seboj?«

»Ne vem, kje je. Ko so se začele strahote, mi je izdala svojo skrivnost in izginila. Preiskala sem vse, a ni je bilo. Tudi brat je izginil.«

(Dalje)

Kultura

Še o vrednosti kulture in umetnosti za narodno življenje

Pod tem naslovom je kulturni urednik »Večernika« 1. II. na tem mestu objavil svoje kritične pripombe o odnosu kulture in umetnosti do naroda na Češkem in pri nas. Zaključki, ki jih je pri tem izrekel, so točni, vendar nekoliko presplošni. Stvari bi koristilo, če dodamo še nekaj misli.

Dejstvo je, da povezanost ljudstva s kulturo in umetnostjo pri nas pada. Tudi pripomba o slabem obisku gledališč, koncertov in razstav likovnih umetnosti relativno ustreza resnici. Tu lahko dodamo, v sicer neupravičeno tolažbo, da ugotavlja pri Srbih prav isti pojav. Ž. Vukadinović v božični »Politiki«. Vendar z razveseljivo ugotovitvijo, da je naša prestolnica in tudi ostala Srbija to krizo prebolela. Leta navdušenja za sport in kino, ki so vedla do praznih gledaliških dvoran z obupanimi igralci na eni in do natlačenihih stadionov in bioskopov z raznimi »zvezdami« na drugi strani, ta leta se, upajmo, končujejo. Kljub težki sedanjosti ali morda prav zaradi nje, se publika vrača h gledališču, k umetnosti. Prav isto, le še hitreje in v večjem obsegu, se dogaja na zahodu, v vojskujočih se državah. Milijoni mož, pripravljeni za boj in uničevanje, preživljajo prosti čas pri knjigah, v gledaliških in na koncertih. Tako pri Srbih in na zahodu. Za Hrvate je poskrbela »Seljačka Sloga«. In pri nas?

Z veseljem moremo podčrtati ugotovitev pisca, da »ako ne bi bilo dijaštva, se jih sploh ne bi splačalo več prirejati« (kulturno-umetniških prireditev seveda). Znamenje, da naša mlada generacija ni zamenjala dušo kulture s civilizacijo, da se torej zaveda svojih nalog in pravilno pripravlja nanje. Mladina ubira torej pravo pot in s tem odpade velika skrb. Kaj pa ostali?

Ljubljana, upajmo, stori vendarle svoje. V kolikor pa je gledališče slabo zasledeno, koncerti in razstave prazne, vsa krivda menda ne bo na publiki. Vsaj do zadnjega časa ne, kajti usodni dogodki, ki se odigravajo, nehoti ustvarjajo razpoloženje za lahkotno, navidezni negotovosti primerno življenje, ki ga je v interesu naroda in njegovega značaja treba pobjitati. Ljubljana, naše kulturno in umetnostno središče, je predvsem mesto uradnikov in upokojencev, pa drugih manj pridobitnih slojev, in denar je tu le prebogosto največji problem. Po drugi strani pa je čisto preobtežena tudi s prireditvami kulturno-umetniškega značaja, ako ne upoštevamo poplave drugih, kar je tudi znamenje časa. Za imovitejše to seveda ne more biti opravičilo.

Važnejše pa je vprašanje, ali Ljubljana kot umetnostno in kulturno središče svobodnega dela Slovenije izpolnjuje svoje dolžnosti do posameznih delov, do podeželja? Tu pa zadenejo na koščljivo točko, ki naj bi se je lotili poklicani. In to brez predsodkov! Podčrtali bi le oni del skrbi središča za zaledje, ki odpade na mladino. Prav tu pa moremo pokazati

na sijajno tradicijo in priznano delo Akademskega pevskega zbora, ki je praktično pokazal pot zblizanja kulture in umetnosti z narodom, kot tudi sijajno umevanje narodove umetnosti. In če prireja APZ koncerte po deželi, zakaj bi jih ne mogli ostali? Bila bi to njih častna dolžnost! Gledališke skupine, pevci in glasbeniki, razstave likovnih umetnikov — s kakšnim veseljem bi bili vsi sprejeti po malih mestih, trgih in vaseh! In izkušnja kaže, da se dajo vse zapreke premostiti, če je le dobra volja in nekoliko požrtvovalnosti. Seveda ti nastopi ne smejo biti predragi: manjše skupine bodo s kvalitetnimi programi in nizkimi cenami pritegnile množice, ki jim bodo hvaležne. Naj ne ostanejo osamljeni poizkusi akademikov CMD iz l. 1933 in letošnje zimske dobe, ko so z malimi sredstvi in v tesnih razmerah dosegli zadovoljiv uspeh. Zakaj, kaj more biti lepšega, če se zahvaljuje mlademu izvajalcu stara mamica s solzami v očeh ali če mu stisne roko kmetški očanec ali osamljeni inteligent! Želeti bi bilo le, da bi se APZ-ju priključilo tudi Univerzitetno amatersko gledališče, kot ga je imela pred leti beograjska univerza, dokler niso lepi uspehi in delo utočili v »sportnih letih«.

Ali napačno bi bilo zahtevati vse od mladine. Ona nima niti dovolj časa niti sredstev. Slovenci smo znani po raznih »najvišjih« institucijah, glasbenih zavodih, kulturnih in prosvetnih zvezah in narodnovzgojnih organizacijah. Vsi ti činitelji naj store v polni meri svojo dolžnost in poskrbe, da se bo iz središča, iz Ljubljane širil kult povezanosti naroda s kulturo in umetnostjo, z našim duhovnim bogastvom. Inteligenca, ki živi med narodom, bo dobila s tem oporo, ljudstvo pa duševno hrano, ki naredi šele iz človeka res človeka in ne delavno živino. In če bodo predstave, koncerti, razstave in kulturno-umetniški večeri na primerni višini, če bodo predvajanja res kvalitetna, bomo mogli nekoč zapisati, da se za sijajno fasado naše kulture in umetnosti ne skriva s slamo krita kočica, temveč solidno grajena stavba. Tedaj bo postalo geslo visokošolcev, ki so obiskali letos Prekmurje, da sta »kultura in umetnost last vsega naroda« in je potrebno, da se »razširita med najširše sloje in jih osvojita«, ne več geslo, temveč živa stvarnost!

Zato naj Ljudske univerze, ki bi jih morali imeti v vsakem večjem kraju, poživijo svoje delo, da ob 30 ali 40 letnici svobodne države ne bo več vasi, ki bi ne slišala koncerta ali videla predstave! Ob dvajsetletnici je bilo število vasi, ki ves ta čas niso videle zdravnika — preveliko.

Časi so resni in nestalni, zato mora biti naše delo še bolj vztrajno in naša temelja: narodna kultura in umetnost še trdnjša. In razgibano življenje na teh temeljih ne bo več »jalo« , pustno in prazno.

B. Z.

Bolgarija, Grčija, Jugoslavija, Romunija in Turčija. Prvenstvo moštev so doslej vedno osvojili Turki, Jugoslavija pa je bila v letih 1933, 1934 in 1937 na drugem mestu, 1932 tretja, leta 1935 pa četrta. Našim rokoborcem doslej tudi še ni uspelo, da bi si bili osvojili kako poedinsko balkansko prvenstvo. V naši rokoborski reprezentanci bo predvidoma tudi več Mariborčanov, vendar še dokončna postava ni določena.

NOVA SREDNJEVROPSKA PLAVALNA KONKURENCA

Italijanska plavalna zveza si prizadeva ustanoviti vsakoletni plavalni turnir po olimpijskem sporedu, na katerem naj bi sodelovale plavalne reprezentance Italije, Nemčije, Madžarske in Jugoslavije. Ker bodo pri sedanjem svetovnem položaju sportni dogodki menda bolj pičli, je treba prizadevanje Italije gotovo le pozdraviti.

Razno

ZA VAŠE ZDRAVLJE!

Sladek kmetijski kruh v trajnosti, okusu in vitaminjih nedosegljiv. Pekarna Rakuša, Koroška c. 24. 13910-1

ŠE ENKRAT

dajem na znanje: Kdor se ni nabavil domače slanine, naj se oglasi v mesariji Šerbec v Studencih. Ta ima veliko zalogo in tudi znižane cene. Govedina kg samo 6 din, teletina 6—8 din. Prepričajte se osebno. Šerbec, mesarija v Studencih. telefon 29-39. 185-1

Posesi

HIŠA

dve sobi, kuhinja, električna luč, gospodarsko poslopje s pralnico, svinjaki, 2 kleti, velik vrt z vinskimi trtami naprodaj. Pet minut od avtopostaje. Cena 52.000 din. Po trebnega denarja 36.000 din. Tezenska 15. Pobrežje pri Mariboru. 150-2

Prodaj

MED

ajdov, cvetlični in medicinalni, priznane kakovosti od din 14.— naprej pri čebelarju O. Črepinko, Zrinskih trg 6. Preprodajalci ponust. 13850-4

ŠIVALNI STROJ

poceni naprodaj. Trubarjeva ul. 4-I, levo. 184-4

zlasti ker imamo plavače, ki nas bodo v tej konkurenci lahko nadvse častno zastopali.

s V smuški tečaj na Pokljuki od 11. februarja do 2. marca sta bili sprejeti na predlog JZSZ med devetimi smučarkami tudi Mariborčanki Bara Černičeva ter Vida Mohorkova.

s Na državnem prvenstvu v vztrajnostnem teku na 30 km v Mojstrani bo nastopil tudi izvrstni nemški smučar Demetz. Prvenstvo bo potekalo v znamenju dvoboja Demetz-Smoj. s Medmestna smuška tekma Dunaj-Budimpešta v okviru madžarskega smuškega prvenstva v Matrah se je končala z zmago Dunajčanov v razmerju 48:36 točkam.

s Za vstop v Donavski nogometni cup se poteguje tudi Bolgarija. Odločitev bo padla na konferenci v Temišvaru 15. in 16. februarja.

6 kg GOSJEGA PUHA

belega, cena 80 din, naprodaj. Ogledati pri Krajncu, Celje. Cesta na grad 38. 188-4

Stanovanje

MAJHNO PODSTREŠNO STANOVANJE oddam. Praprotnikova 29. 177-5

Stanovanje išče

STANOVANJE (2 sobi, kabinet, kopalnica) iščem za 1. april ali 1. maj. Ponudbe pod »Dve osebi« na ogl. odd. »Večernika«. 169-6

Sluzbo dobi

FRIZERKO

prvovrstno, sprejme takoj. — Salon »Pavla«, Koroška c. 9. 167-9

KUHARICO

zdravo, sposobno, tudi nemško govorečo, z letnimi sprejemami, iščem za 1. marca na podeželsko posestvo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 180-9

RAZNAŠALCA

peciva samskega, vojašine prostega (kolesarja) sprejme mo v stalno, dobro službo. Pekarna Rakuša, Maribor, Koroška c. 24. 183-9

Zgubljeno

NA PLANINSKEM PLESU je bila izgubljena damska cigaretna doza. Naiditelj je naprošen, ker je spominsko darilo, naj jo odda proti nagradi pri ogl. odd. »Večernika«. 173-11

Na prodaj je

kompletna parna naprava

obstoječa iz stabilnega parnega stroja 175 HP s kondenzacijo in pripadajočim Tischbein-koilom s pregrevačem; ogrevalna plošča 125/132 10 Atm. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Parna naprava«.

Širite »Večernik«!

✠ Sporočamo vsem sorodnikom in znancom, da je po dolgi mučni bolezni naša mati, tašča in babica, gospa

Terezija Draksler

posestnica

v 66. letu starosti preminula dne 8. februarja 1940. Pogreb bo v soboto, dne 10. februarja 1940, ob pol 16. uri izpred hiše žalosti v Studencih, Kralja Petra cesta 90.

Studenci pri Mariboru dne 9. febr. 1940.

Zalujoči družini
DRAKSLER—HOČEVAR

Sport

Naša hokejska reprezentanca na Dunaju

JUGOSLAVIJA—REPREZENTANCA DUNAJA 0 : 6 (0 : 4, 0 : 0, 0 : 2)

Po končanem hokejskem turnirju v Ga-Pa je naša hokejska reprezentanca odpotovala na Dunaj, kjer je nastopila v Engelmannovi areni proti reprezentanci Dunaja. Naši hokejisti so se, razen v prvi tretjini igre, ko so igrali popolnoma podrejeno vlogo, odrezali še dovolj častno, zlasti v drugem delu, ko jim je uspelo končati z neodločenim rezultatom. Končni rezultat je 6 : 0 (4 : 0, 0 : 0, 2 : 0)

MARIBOR—LJUBLJANA V BILJARDU

V soboto in nedeljo bo v kavarni »Zvezdi« v Ljubljani revanšni biljardni dvoboj med reprezentancama Maribora in Ljubljane, ki ju bosta tvorila Mariborski o. d. o. s. Ljubljanski biljardni klub. Oba kluba sta doslej odigrala že dve tekm. Prva v Ljubljani se je končala s sigurno zmago Ljubljancem s 6 : 2, dočim je drugo srečanje prineslo senzacijo v obliki zmage Mariborčanov s 5 : 3. Tokrat bosta nastopili obe garnituri brez svojih najboljših, Ljubljanci bodo brez Eisenbarta, Mariborčani pa brez Hobacherja, sicer pa bodo poslali v boj svoje najmočnejše zastopnike. Turnir se bo pričel v soboto ob 20., odigrale se bodo 3 partije, nadaljnji dve partiji bosta v nedeljo ob 9., zaključne tri pa v nedeljo popoldne ob 14. Za biljardni medmestni dvoboj vlada veliko zanimanje.

PRED BALKANIADO ROKOBORCEV

Po triletnem presledku bo letos zopet v Carigradu rokoborska balkaniada, na kateri bodo tekmovali tudi naši atleti. Največje izglede na zmago imajo letos Turki, saj je pri njih ta sport izredno razširjen. Doslej je tudi vedno turška zveza financirala ta tekmovalna. Na dosedanjih balkaniadah so sodelovali